

Ikastolen Elkarteko XIX. Jardunaldi Pedagogikoak

Elkarbizitza eredu berri baterako pedagogia

Eskolan, Giza Eskubideetan oinarritutako kontzientzia kritikoaren sustapena

2012ko martxoaren 13, 14 eta 15ean

Elkarbizitzarako hezkuntzako lau puntu kardinalak

Jonan Fernandez

baketik erantzak

1. taula. Kontzientziari buruzko hitzaurrea. Kontzientziaren sei mailak

Mailak	Kontzientziaren motore nagusia maila bakoitzean
1. Beldurra	·Obedientziagatik eta zigorraren beldurrez jokatzea
2. Norberekeria	·Norberaren interesen alde egitea.
3. Taldea	·Ingurukoen itxaropenak asetzea.
4. Legea	·Arauk betetzea.
5. Eskubideak	·Justiziaren lorpena eta eskubideen errespetua bilatzea.
6. Etika	·Giza duintasunaren errespetuaren exijentziei erantzutea.

2. taula. Mugarriak (I): Nondik hasi

Hona hemen geure iradokizuna: errealitatea onartzea. Esperientzia traumatiko bat bizi izan du geure gizarteak.

Hainbat hamarkadako indarkeriak, giza eskubideen urratzeek eta zatiketek eragina izan dute geure arteko harremanetan, baita geure iraganarekin, orainarekin eta geroarekin harremanetan jartzeko moduan ere.

Bizikidetzeta-mapa berri baten eginkizuna muga horiek gainditzea da. Libre begiratu nahi diogu geure buruari, geure iraganari, orainari eta geroari; aurreiritzietatik eta gaitzondotik libre.

---

3. taula. Mugarriak (II): Koordenatuak

Hiru epeek egituratzen dute berradiskidetze sozialeko prozesu bat. Hiru galdera hauei erantzuna bilatzea da haien eginkizuna:

- iraganari dagokionez, zer gertatu da eta zer ondorio ateratzen dugu?
  - orainari dagokionez, zein da lehentasuna, orain?
  - eta geroari dagokionez, zer egin behar da berriro horrelakorik ez gertatzeko?
-

4. taula. Mugarriak (III): Ibilbide berrirako orientazio-irizpidea

---

«Orekari eustea iraganari, orainari eta geroari eskaini behar diegun ahaleaginean»

- Iraganerantz gehiegi makurtzen bagara, ez gara geroa sustatzeko gai izango.
  - Geroari bakarrik begiratzen badiogu, iraganaz ahaztuta, zauriak ez dira ondo itxiko.
  - Orainaren lehenetsunak ahazten baditugu, prozesuak ez du aurrera egingo.
-

5. taula. Giltzarria (I): Errealitate-printzipioa eta alternatiba

---

«Giltzarria diagnostiko desberdinak egongo direla onartzea da eta geure historiako azkeneko mende-erdiari buruzko oinarritzko balorazio etikoa eta ondorio praktiko minimoa partekatzea.»

---

6. taula. Giltzarria (II): Oinarrizko balorazio etikoa

«Gertatu zena (giza eskubideen urraketak) gertatu zen zenbait taldeen eta pertsonen arrazonamenduan giza duintasunaren ginetik beste balio batzuk jarri zirelako (kausa bat, helburu bat, estatu-arrazoia, ikuspegi ideologiko bat, sinesmen eta irizpide jakin batzuk...))»

---

7. taula. Giltzarria (III): Gutxieneko ondorio praktikoa

«Etorkizunean, inoiz gehiago ez da jarri behar giza duintasunaren ginetik, gizakiaren eta bizitzaren ginetik, inongo kausa politikorik, estatu-arrazoirik edo bestelako uste edo irizpiderik, balio absolutua balira bezala.»

---

8. taula. Giltzarria (IV): Laburbilduz

·Iraganari buruzko balorazio etiko bat partekatu beharra daukagu.

·Etorkizuneko bizikidetzarako baliagarri izango den balorazioa.

·Balorazio eta ondorio horrek ardatz bera dute: giza duintasuna.

·Giza duintasuna da giza eskubideetan oinarritzen den kontzientzia kritikoaren funtsa.

---

9. taula. Oinarriak: Gizarterako eta hezkuntzarako printzipioak

---

·**Printzipio etiko bat.** Ezin da ipini giza duintasunaren, gizakiaren eta bizitzaren gainera inongo kausarik ezta kausa hori defendatzeko edo gauzatzeko aukeratutako bitartekorik ere.

·**Printzipio demokratiko bat.** Ezin da galarazi demokratikoki defendatutako inongo kausaren garapena eta gauzatzea, baldin eta giza eskubideak errespetatzen eta bide demokratikoak erabiltzen badira eta behar adinako gehiengorik bereganatzen badu.

·**Printzipio metodologiko bat.** Elkarrizketa bidez kudeatu behar dira elkarren aurkako kausak, eta, adostasunik ez badago, printzipio eta bitarteko demokratikoen arabera jardun.

---

10. taula. Elkarbizitzarako hezkuntzako lau puntu kardinalak

Esanahia	Esperientzia	Ikaskuntza	Galdera nagusia
Izaera mugatua «Ez daukagu arrazoi osoa»	·Mugatuak gara. Horretaz jabetzeak bitarteko ez-etikoen erabilera prebenitzen du, erabilera hori egia absolutu baten jabe izatearen ustearekin (dogmatismoa) justifikatzen baita.	·Neure ikuspegiak beti osatugabeak direla onartzea da elkarbizitza.	Zertan ez dut arrazoi osoa?
Esker ona «Aukerak bereizten badakigu»	·Hautatzeko gai gara. Larderia, indarkeria edo giza eskubideen urraketa ez dira aukera bakarra. «Beste biderik ez dago» hartzen du aitzakiatzat bitarteko ez-etikoak erabiltzen dituenak.	·Zailtasunen artean aukerak sustatzen ikastea da elkarbizitza.	Zer alderdi positibo du egoera honek?
Kontzientzia «Hautaketa etikoak egin ditzakegu»	Dogmatismo-bulkada hutsa baino zerbait gehiago izatea hauta dezakegu, kontzientziari esker. Azaleko kontzientzia bakarrik entzuteak dakar bitarteko ez-etikoak erabiltzea.	·Egiten dudan hautaketa bakoitzean neure erantzukizun etikoa onartzea da elkarbizitza.	Zer dagokit neuri?
Giza duintasuna «Errespetua zor zaigu»	Jartzen diguten edozein etiketa eta geure buruaz egiten dugun edozein murrizketa baino gehiago gara. Bere kausa nagusiaren gaintik kausa goragoko bat (giza duintasuna) ezagutzen duenak bitarteko ez-etikoak erabiltzea prebenitzen du.	·Gizaki guztioi dagokigun giza duintasuna (urraezina) errespetatzea da elkarbizitza.	Zerk du lehentasuna?

11. taula. Epilogo (Giza duintasunaz)

Pertsona bakoitza jartzen zaion etiketa eta norbere buruari egindako edozein murrizketa baino gehiago dela onartzea da giza duintasuna. Neure sufrimendua, neure mina, neure beldurrak, neure bulkadak... baino zer bait gehiago naiz.

·Norberaren giza duintasunaren esperientzia honek besteen giza duintasunaren sakoneko zentzura hurbiltzen gaitu eta errespetua, berdintasuna, elkartasuna, justizia, bakea, askatasuna... ulertzea ahalbidetzen digu.

---

12. taula. Azkeneko ondorio gisa

«Norberaren eta besteen izaera mugatua, esker ona, kontzientziari entzutea eta giza duintasuna behin eta berriro lantzen laguntzea da elkarbizitzarako hezkuntza.»

Ikastolen Elkarteko XIX. Jardunaldi Pedagogikoak

Elkarbizitza eredu berri baterako pedagogia

Eskolan, Giza Eskubideetan oinarritutako kontzientzia kritikoaren sustapena

2012ko martxoaren 13, 14 eta 15ean

Elkarbizitzarako hezkuntzako lau puntu kardinalak

Jonan Fernandez

baketik erantzukizuna